

Українська писанка

Писанка – символ України, душа українського народу, праматір народного декоративно-прикладного мистецтва. Це шедеври мініатюрного живопису, в яких український народ виявив свій мистецький геній, свою здатність до творчого мислення, художнього узагальнення навколишнього світу.

Кожна писанка – унікальне явище, що поєднує у собі орнаментальний генокод етносу, інформацію про індивідуальність митця, його уяву про прекрасне, його технічні прийоми, місцевість і час виготовлення. Вона залишається найбагатшим джерелом орнаментальних композицій і привертає увагу художників-професіоналів у багатьох країнах світу.

Існує дуже багато видів прикрашання яйця. Кожен вид має свої особливості та правила виготовлення.

Крашанки

Це найпростіший спосіб виготовлення фарбованих яєць. Раніше для їх приготування господині збирали лушпиння від цибулі та варили в ньому яйця (інколи для декору до яйця прив'язували листочки петрушки чи дрібні листочки смородини, які залишали на готовому яйці білі відбитки-листочки). Також як барвники використовувались відвари трав, кори дерев.

Крапанки

На яйце наносять писачком воскові краплі та занурюють у світлу фарбу, потім знов ставлять цятки і занурюють в фарбу темнішого кольору. Коли на крапанці вже будуть цятки всіх бажаних кольорів, загальне тло вкривають темною фарбою (найчастіше темно-вишневою, темно-зеленою або чорною). Після цього віск розтоплюють над свічкою та обережно обтирають яйце від залишків воску м'якою тканиною.

Драпанка

Якщо у вас немає під рукою писачка, то можна по експериментувати драпанками. Берете крашанку темного кольору та занурюєте її в темну фарбу. Як яйце висохне наносите олівцем орнамент та подряпуєте його голкою (шилом чи цвяхом – що є в господарстві).

Писанка

Це найскладніший у виготовленні варіант кольорових яєць, адже потребує майстерності, терпіння та часу. Спочатку олівцем промальовуються основні орнаменти, потім по цим лініям наносять писачком віск, після цього яйце занурюють у фарбу, розтоплюють віск, видаляють його та, за бажання, розписують орнаменти іншими кольорами (можна залишати й білими).

Мальованка

Мальованка – яйце, розписане придуманим візерунком. Вони не несуть символічного значення, розписуються фарбою, а не воском. На мальованці часто малюють сюжетні картинки, рослинні візерунки та пейзажі.

Наклеянка

Цей вид декору пасхальних яєць виник порівняно недавно і не є класичним, але заслуговує на існування. На білі або пофарбовані яйця наклеюються різноманітні прикраси: блискітки, мереживо, кольорові скельця, навіть, гудзики.

Солом'янки

Це такі яйця, на які за допомогою клею прикріплюють соломку у вигляді різних візерунків.

Зернівки

Головною відмінністю та перевагою Писанки-Зернівки являється те, що в поєднанні з досить могутніми та сильними слов'янськими символами, насіння, яке являється символом добробуту, родючості, чистоти, надає їм ще більшої могутності. Їх робили за допомогою викладування насіння різних культур на видуті яйця або вирізані деревні основи. Кріпились вони на збитій яєчний білок, також могли покривати їх лаком виготовленим з олійних культур, таких як льон.

Бісерки

Створюються шляхом прикріплення невеликих намистинок до поверхні яйця. Яйце покривали бджолиним воском, а потім на цю поверхню притискали невеликі намистини для створення конструкцій. Ця практика була обмежена, і її рідко можна побачити поза жіночими монастирями. Існує ще техніка “одягання” яйця у бісерну сітку.

Травленки

На пофарбованому в певний колір яйці роблять орнамент з воску та опускають в розчин оцту. Виходить прекрасний об'ємний візерунок. Це не є традиційною практикою в Україні, хоча в минулому кислотні травлення використовувались для створення "білих" писанок. В останні роки в Україні популяризується сучасна версія цієї практики.

Вишиті

Вишиті хрестиком великодні яйця. Техніка з'явилась у Німеччині. На рубежі ХХ-ХХІ ст. її засвоїли писанкарі з України, зокрема Інна Форостюк. Українські майстри, вишиваючи візерунки на яйці, на відміну від, наприклад, американських, не розрізають шкаралупу.

Мотанки

Нитки намотуються на яйце по горизонталі і прикріплюються за допомогою клею чи двостороннього скотчу. Використовуйте нитки різних відтінків, наприклад переходи від темнішого до світлішого тону (ефект «омбре»), або ж оформіть композицію в контрастних кольорах – як душа забажає.

По завершенню роботи яйця-мотанки можна додатково прикрасити за допомогою кольорових стрічок.

Обв'язані писанки

Різьблянки

Різьблення по шкаралупі страусиних, перепелиних, гусячих та курячих яєць. Різьблянки створюються за допомогою гострої голки. В одній із шкаралуп можна нарахувати до двох тисяч отворів.

Різьблення по дереву

<http://woodcarving-artmars.blogspot.com>

Писанки з квіллінгу

The page is framed by a decorative border. At the top left, there is a stylized representation of the Ukrainian national flag (blue and yellow) with a white cross. The rest of the border is composed of repeating geometric embroidery patterns in red, black, and white. The text is centered on the page.

Фарби для писанок

Колись фарби для писанок майстрині виготовляли власноруч. Наприклад, жовту фарбу отримували з кори яблуні-дички, яку відварювали та настоювали. Зелений колір отримували з полови конопляного насіння, а чорний – з лушпиння соняшника, чорнильних горішків дуба. Брунатний колір давали лушпиння цибулі, настій дубової кори та кори вільхи. Для отримання червоного кольору настоювали звіробій. До природних барвників додавали галун: алюмінієвий робив кольори яскравішими, а залізний – давав темніші кольори. Для розведення фарби використовували воду, яку вдосвіта набирали з трьох джерел та до якої додавалась ще й освячена вода.

У писанкарстві **найчастіше** використовували **7** основних кольорів (червоний, жовтий, помаранчевий, зелений, вишневий, коричневий, чорний), але можливі й інші кольори (залежно від регіону кольорова гама писанок розширювалась).

• **Червоний.** Символізує добро, радість життя, для молоді – щасливий шлюб. За церковною традицією яйце червоного кольору є символом Воскресіння, жертвовності, небесного вогню.

• **Жовтий.** Символ небесного світла (сонця), тепла та

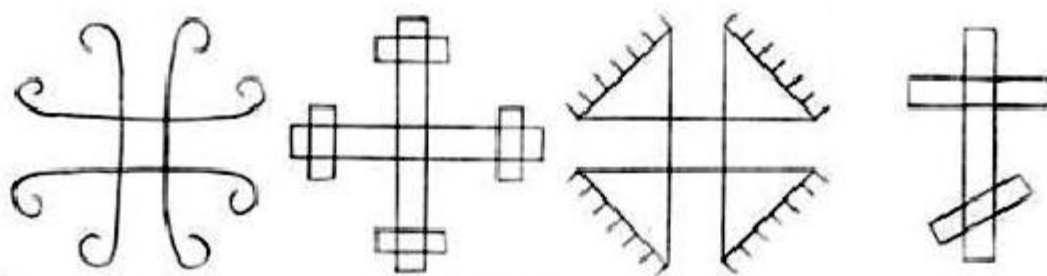

Знаки та орнаменти на писанках Сонце

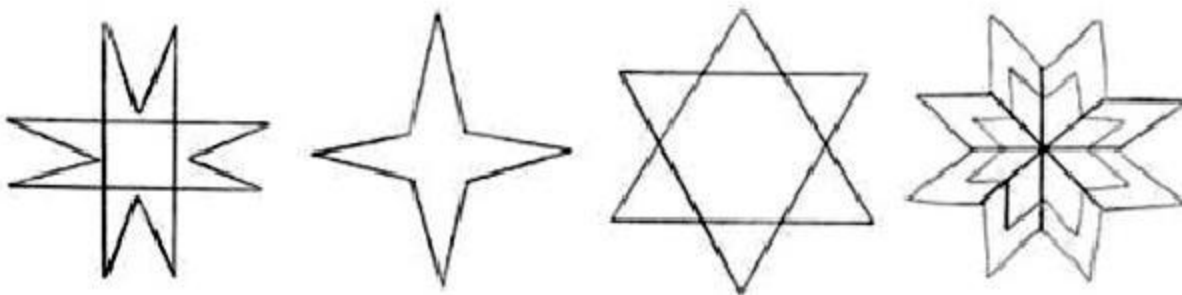
Хрест

Давній символ сонця, вогню, душі. Вважається «божим знаком». Хрест – це перетин двох ліній: вічності (вертикальна) та часу (горизонтальна). Є символом буття та небуття, початку та кінця. У християнстві він уособлює страждання та радість Воскресіння, спокуту гріхів.

Зоря, Ружа

Цей символ зображували у вигляді п'яти- шести- семи-, восьмираменна зірки. Восьмикутна зірка містить в собі косий хрест, прямий хрест, а також лівосторонню і правосторонню свасті. Вона вважається символом кохання (писанка з ружею в подарунок вважалась освідченням в почуттях).

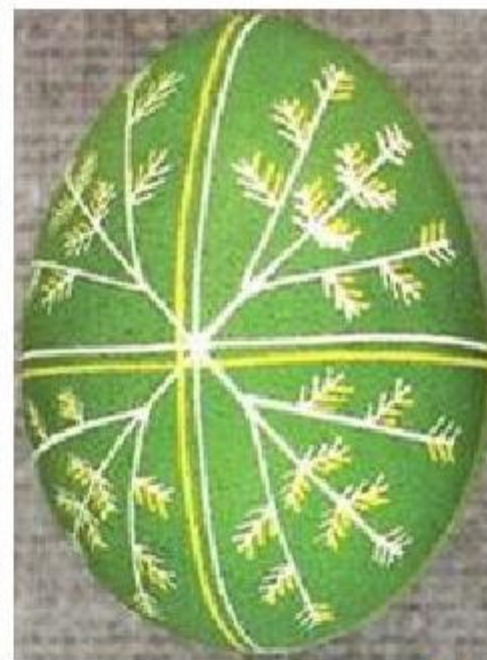
Квіти

В українській традиції цей символ пов'язаний з дітьми. Тому жінкам, які довго не могли завагітніти, радили писати писанки з квітами та дарувати їх дітям.

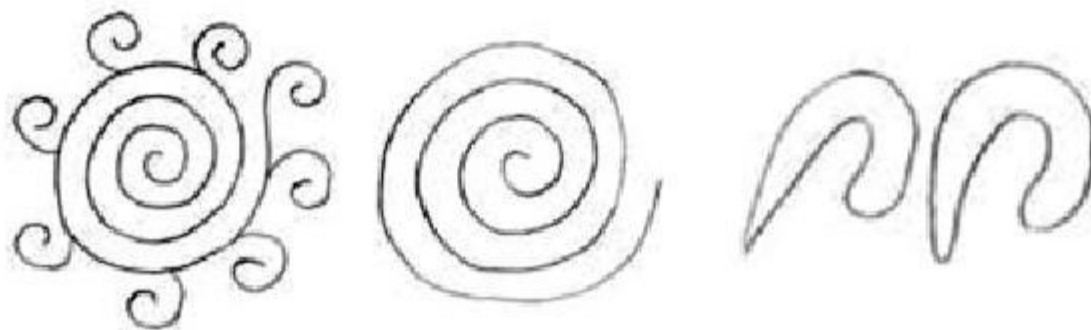
Гілка - сосонка

Зелені дерева, гілки і листя – символ життя, весняного оновлення після зимового сну, вічної молодості, здоров'я та росту.

Завиток, Змій, Спіраль

Це символи життєвої сили та зародження життя.
Писанки з цими орнаментами дарували на здоров'я.

S-подібний знак вічності

Знак єднання протилежностей. Символізує знак єдності (першопочатку та вінця завершення) у боротьбі тепла й холоду, дня і ночі, світла й темряви, чоловіка і жінки.

Безконечник (кривулька)

Символізує воду, її плинність. Також вода є втіленням життєдайного жіночого начала, джерелом сил природи. У християнстві вода символізує очищення (обряд хрещення). На писанках окрім кривульок та безконечників її зображували зігзагами та хвилястими візерунками.

40 клинців (48 клинців)

Символізує впорядкування, зупинку перед випробуванням, родючість. На писанці може бути й більше 40 клинців-трикутників (на деяких їх більше 60). Число 40 є символічним в житті людини: 40 тижнів жінка носить дитину, у християнстві: 40 днів триває Великий піст, 40 років блукання в пошуках Землі обітованої.

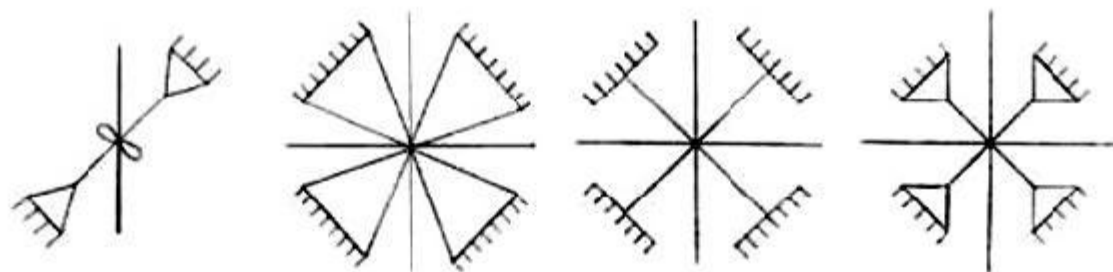
Дерево життя

Символізує Всесвіт, у якому для кожної істоти є своє місце, де кожне явище підпорядковане правилам. На писанках його зображують у вигляді вазону з уквітчаним деревцем, що символізує рід, родину (батько, мати та діти).

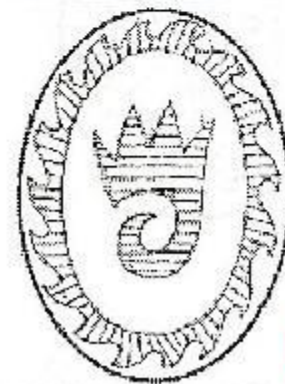
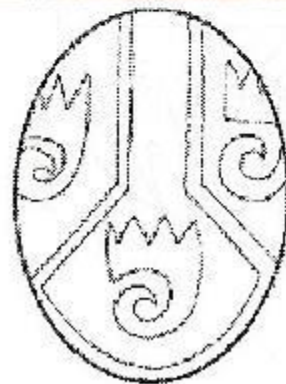
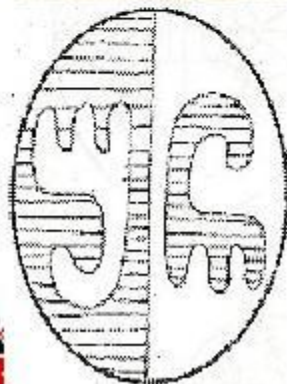
Грабельки, Гребінці, Трикутнички з гребінцями

Також є символами води, уособлюють хмари та дощ. Писанки із грабельками писали в посуху, щоб викликати такі бажанні дощі, які мали принести гарний врожай.

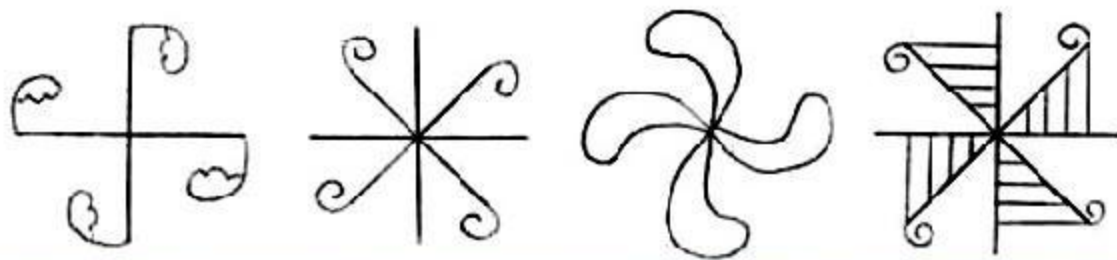
Качині лапки, Божа ручка, рукавичка, дідові пальці

Подібні символи уособлювали владу, заступництво,
цілісність.

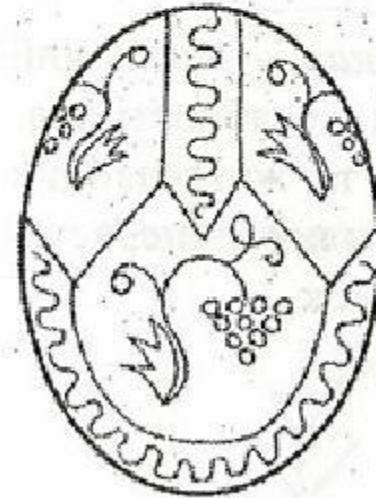
Сварга

Символізує сонце. Є два різновиди орнаменту: правостороння – символізує схід сонця, добро, пробудження природи навесні, позитивну чоловічу енергію та лівостороння – захід сонця, руйнування, деградацію, зло, негативну жіночу енергію. Сваргу також була уособлення вдачі, довголіття, родючості, здоров'я та життя.

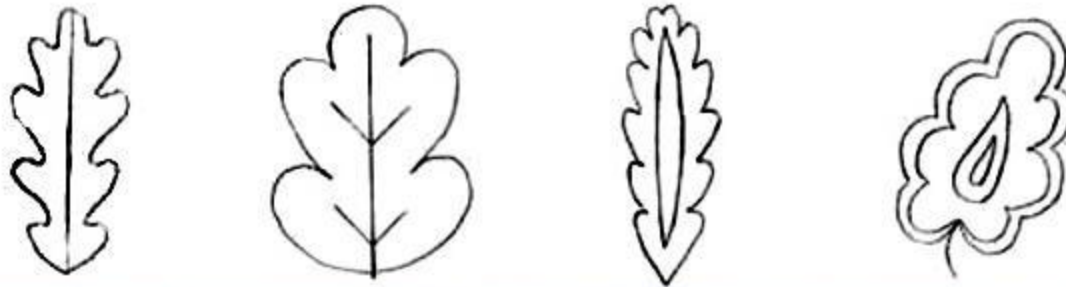
Виноградна лоза

За християнською традицією – символ духовного відродження та давній символ роду.

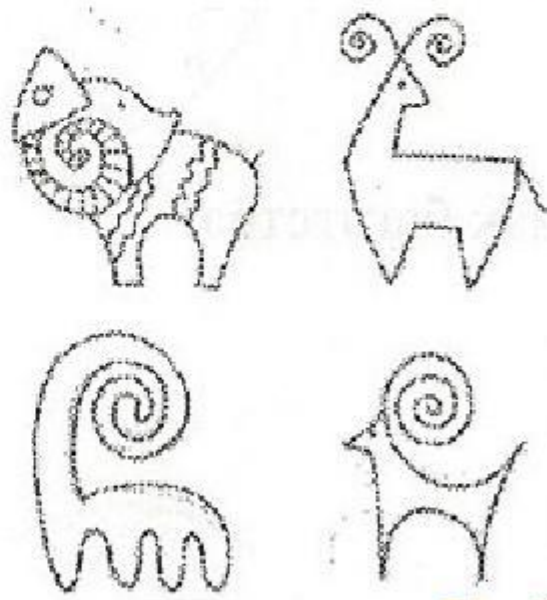
Дубовий листок

Символізує силу, довголіття, терпіння. У поєднанні з жолудями – символ духовної та тілесної зрілості.

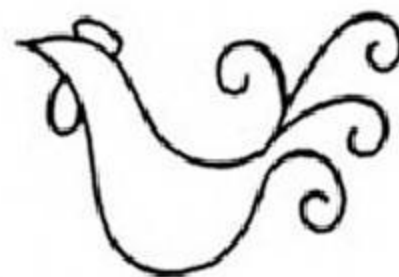
Баранець

Символ смирення, невинності, безмежної любові, родючості. На писанках орнамент «баранячі ріжки» уособлює молоді пагони рослин.

Пташка

Птах символізує людську душу (за повір'ями душа прилітає пташкою до новонародженого та відлітає на небеса, коли людина вмирає). Вона є провідником між небом та землею, охоронцем від злого, символом любові, вірності та злагоди.

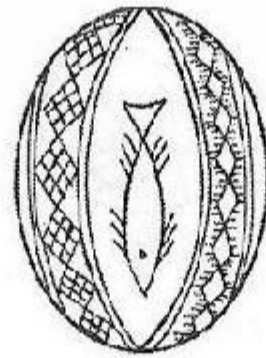
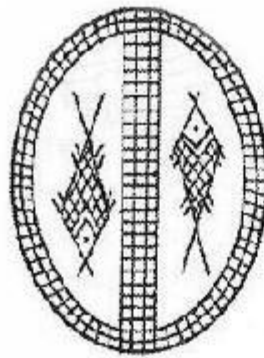
Півень

Символ світла, яке побороло темряву (Христа), провісник дня та сторож добра проти зла.

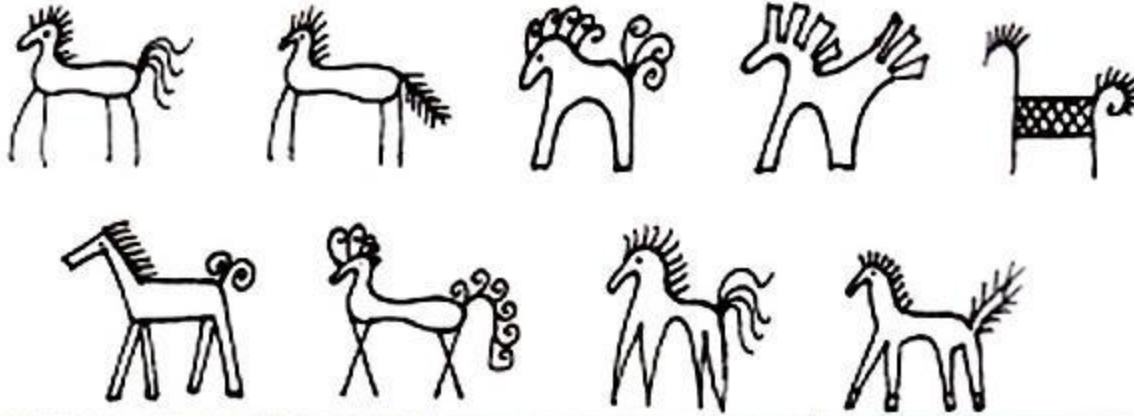
Риба

Уособлює воду, життя та здоров'я, а також
новохрещення.

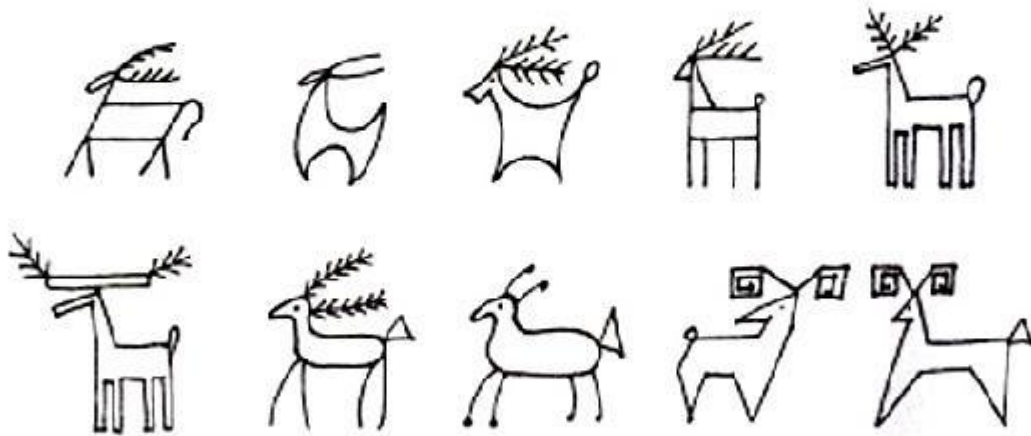
Кінь

Символ невпинного руху сонця, чоловічої основи в природі. За християнською традицією уособлював безстрашного вісника віри, який летить у світ, готовий на смерть.

Олень

Вважається охоронцем істини, провідником душ померлих. За давніми віруваннями олень на своїх рогах виводив сонце на небосхил. Найчастіше цей орнамент зустрічався на писанках Гуцульщини та Буковини.

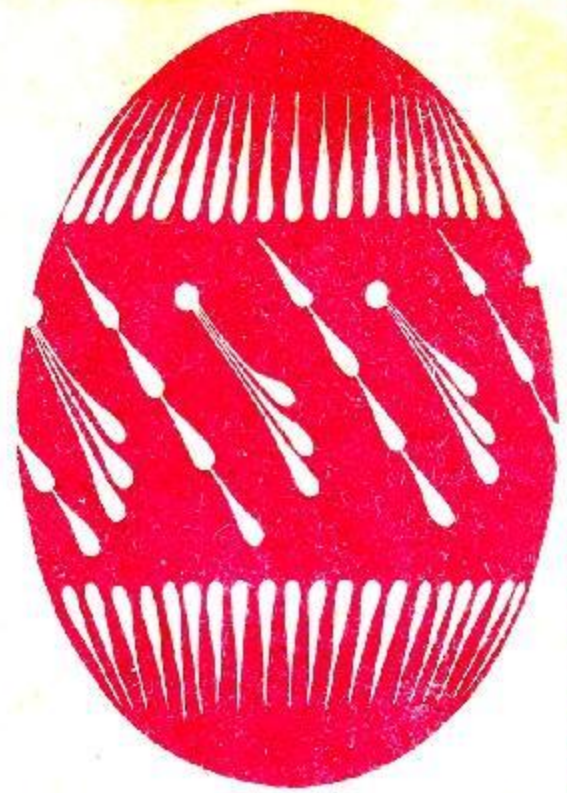
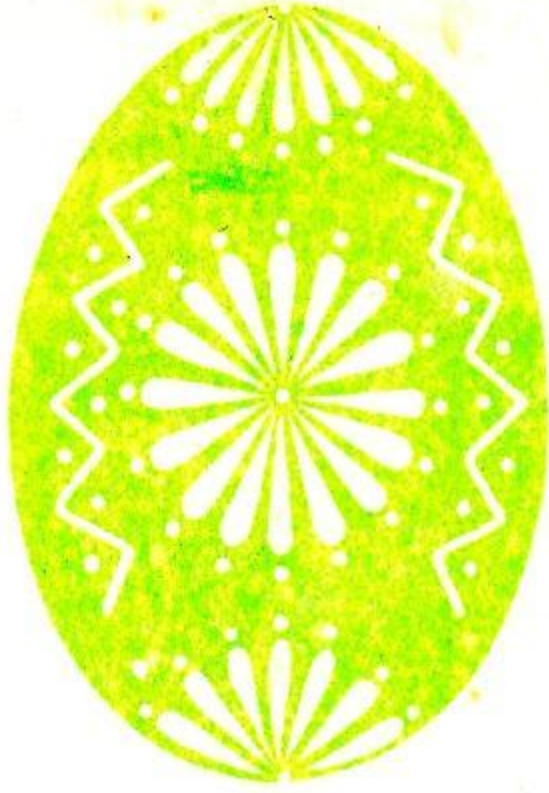

Гуцульщина

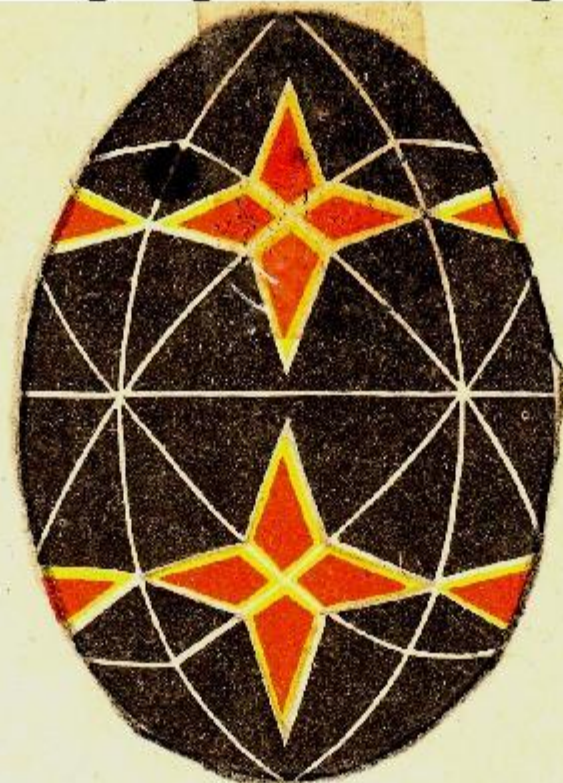
Лемківщина

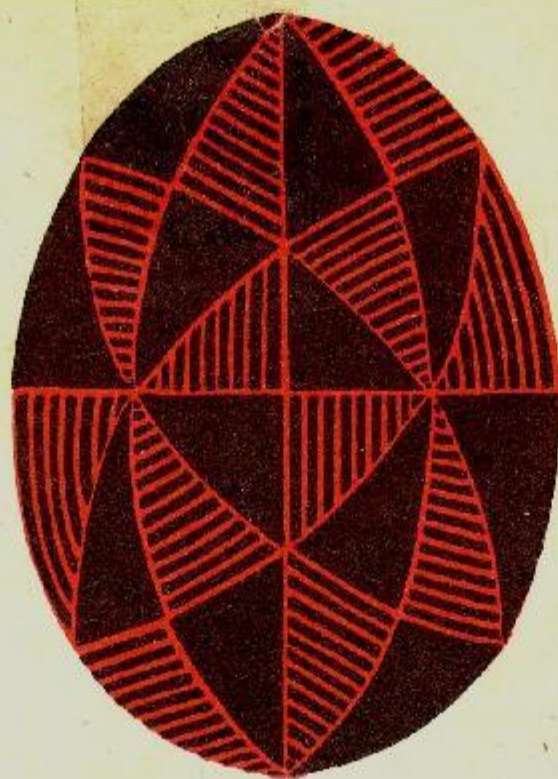
Херсонщина

Одещина

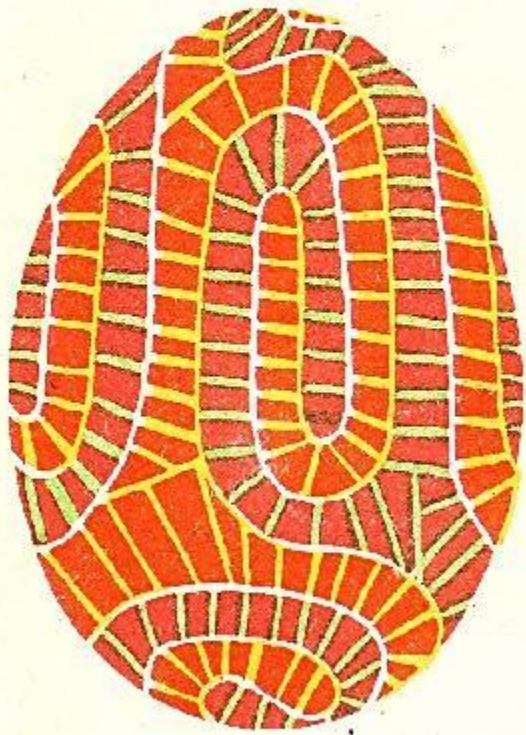
Східне Полісся

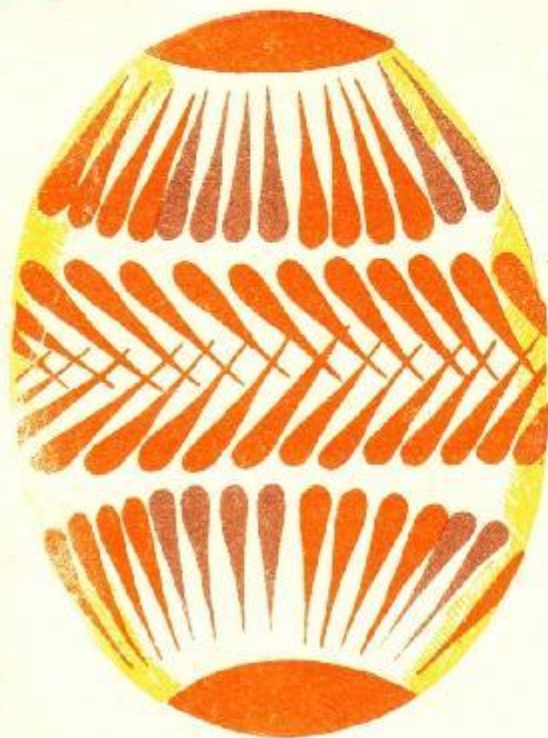
Київщина

Полтавщина

Перемишлянщина

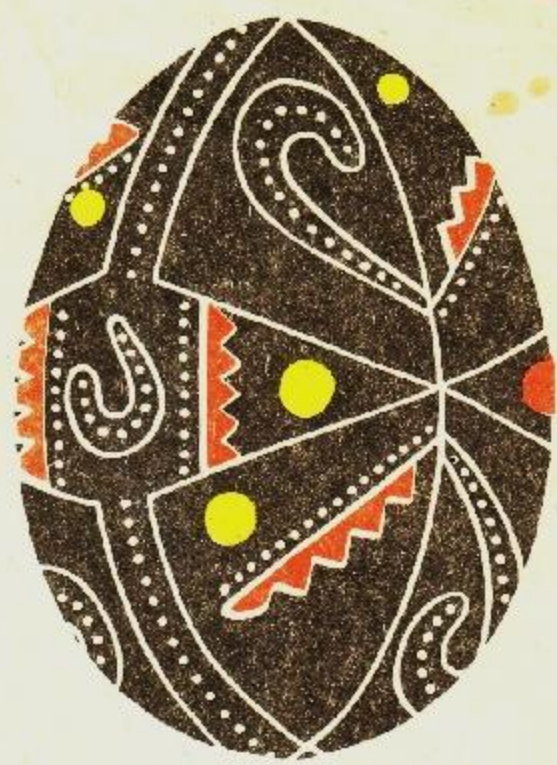

Чернігівщина

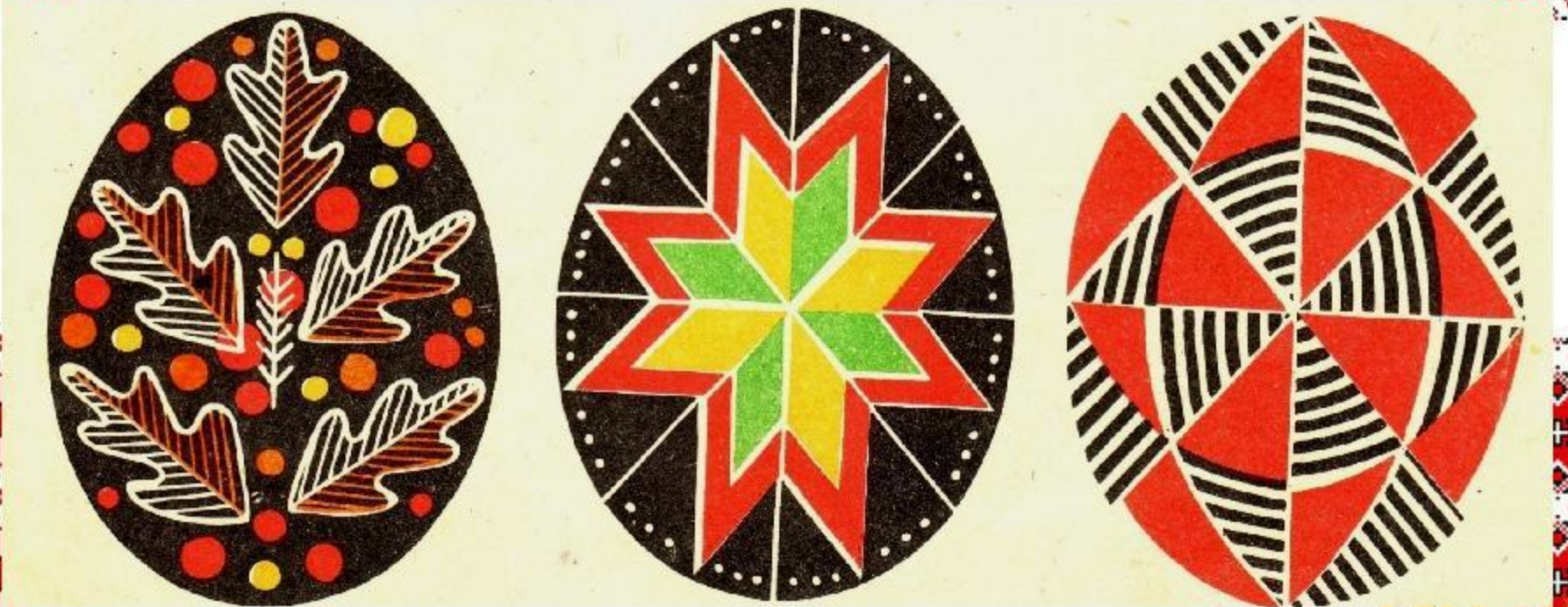

Західне Поділля

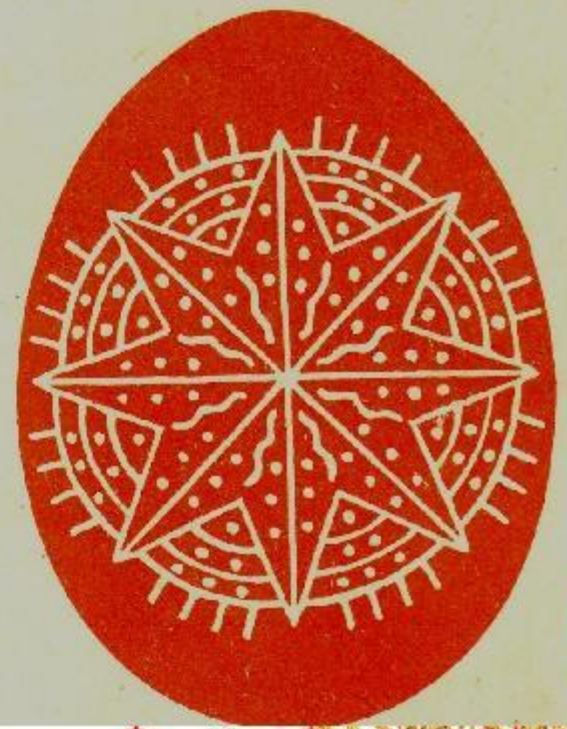

Покуття

Центральна Галичина

Дякую за увагу!